

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ปัจจุบันสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมากและรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนานานุชนคนในชาติให้สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขและปรับปรุง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพต่าง ๆ ที่แปรเปลี่ยนไป ดังนั้นกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 เป็นอีกหลักสูตรหนึ่งที่กรมวิชาการได้ปรับปรุงขึ้น เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในยุคสังคมข่าวสาร ซึ่งกล่าวได้ว่า ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารอย่างกว้างขวางและเป็นสากล อีกประการหนึ่ง เพื่อให้คนไทยมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนเลือกสรรและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่มีอยู่มากมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539ก) จึงกล่าวได้ว่า กรมวิชาการเห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ดัง อ้าไพ มัชฌาน (2525 : 1) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษไว้ว่า “ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีผู้นิยมใช้เขียนวิทยากรทั้งหลาย กว่าครึ่งหนึ่งของสรรพวิทยาการที่มนุษย์ได้ค้นพบและประดิษฐ์” ประพันธ์ จุนคำมูล (2532) และ พิศราพร เขียวรื่นรมย์ (2537) กล่าวสรุปถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่เราใช้มากที่สุดในวิทยาการแขนงต่าง ๆ ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกทักษะทางการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการรับสารและส่งสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์ โอกาสและบุคคล บันลือ พลุกษะวัน (2532) และ นวลจันทร์ วิเทศวรวิทย์ (2538) ได้กล่าวแสดงความคิดเห็นว่า

ในบรรดา 4 ทักษะทางการสื่อสาร การอ่านถือเป็นที่ทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา และการดำรงชีวิตของบุคคล เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เข้าสู่ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เบญจมาศ ภาพสุวรรณ (2538 : 1) ที่ว่า "ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีคุณค่าต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน .ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนต้องเห็นความสำคัญของการอ่าน เพื่อปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป" ทิงเกอร์ และ แมคคูลัฟ (Tinker and McCullough, 1962 : 3,17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นสื่อสำหรับการติดต่อสื่อสารและเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มาก จึงถือว่าการอ่านเป็นสิ่งที่จำเป็นและขาดไม่ได้ และ เบคอน (Bacon, 1832 quoted in Downing and Leong, 1982 : 1) กล่าวสนับสนุนความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านทำให้บุคคลเป็นคนที่สมบูรณ์ได้

ดังนั้นการอ่านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาและการดำเนินชีวิตของมนุษย์เรา ในสภาพการณ์ปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง เพราะการอ่านจะเป็นพื้นฐานสำหรับวิชาต่าง ๆ และช่วยพัฒนาคนให้สามารถปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ ส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการอ่าน เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียน

โดยทั่วไปแล้ว การอ่านแบ่งเป็น 2 ประเภทตามวิธีอ่าน คือ การอ่านในใจ และการอ่านออกเสียง แต่ในชีวิตประจำวันใช้การอ่านในใจมากกว่าการอ่านออกเสียง (จรัสพันธ์ ศาครินทร์, 2536) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วัชรภรณ์ เพชรรัตน์ (2532 : 3) ที่ว่า "การอ่านที่มีประสิทธิภาพคือการอ่านด้วยความรวดเร็วและมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้ถูกต้อง" ลอร์ช และ เซ็น (Lorch and Chen, 1986 : 263) รุทเซล และ คูตเตอร์ (Reutzel and Cooter, 1992 : 163) มีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายเบื้องต้นของการอ่านก็คือการทำความเข้าใจสารของผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สตูดท์ (Stoodt, 1981 : 163) ที่ว่าการอ่านของนักเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ประเมินได้จากความเข้าใจในเนื้อหาที่นักเรียนอ่าน หรือสรุปตามความหมายของ กัสยา ขวนมาลย์ (2539 : 8) ได้ว่า "หัวใจของการอ่านก็คือการที่ผู้อ่านมีความเข้าใจและสามารถแปลความหมายของถ้อยคำที่อ่านได้อย่างถูกต้องนั่นเอง"

สรุปได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่นำมาสู่การพิจารณาว่า การอ่านของบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ หรือการอ่านนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ หรือการอ่านนั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการอ่านหรือไม่

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาษาอังกฤษจะมีความจำเป็นและสำคัญมากต่อการศึกษา แต่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาก็ไม่ได้ให้ความสนใจต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเท่าที่ควร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังอยู่ในระดับต่ำ เห็นได้จากผลของการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประเทศ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2538 ของสำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน หรือติดตามผลการดำเนินงาน และพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แบบวัดความรู้ ความคิด ที่วัดความสามารถในการรับรู้อาษาและความสามารถในการถ่ายทอดภาษา ชนิดเลือกตอบ แบบ 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 60 นาที มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2538 ทุกภาคของประเทศ จำนวนร้อยละ 15 ของนักเรียนทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 97,000 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น แบ่งโรงเรียนตามสังกัด ขนาดของโรงเรียน เขตการศึกษาและจังหวัด กำหนดช่วงเวลาในการสอบระหว่างวันที่ 19 - 20 ธันวาคม พุทธศักราช 2538 พร้อมกันทุกโรงเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินปรากฏดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539ข)

- 1) คะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับประเทศ มีค่าเท่ากับ 34.74 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง
- 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนร้อยละ 57.55 ของนักเรียนทั้งหมด มีความสามารถทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต้องปรับปรุง
- 3) คะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา มีค่าเท่ากับ 31.685 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง
- 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวนร้อยละ 65.993 ของนักเรียนทั้งหมด มีความสามารถทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง

5) คะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 3 (สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร) มีค่าเท่ากับ 33.042

6) คะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชุมพร มีค่าเท่ากับ 38.910

7) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชุมพร จำนวนร้อยละ 44.306 ของนักเรียนทั้งหมด มีความสามารถทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต้องปรับปรุง จำนวนร้อยละ 40.135 มีความสามารถอยู่ในระดับพอใช้ และนักเรียนจำนวนร้อยละ 15.558 มีความสามารถทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี

จากผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาในวิชาภาษาอังกฤษดังกล่าว พบว่าคุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ กล่าวคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ทักษะทั้งสี่ (การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน) ซึ่ง กลิ่นฝน จิตรหลัง (2538 : 3) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า "การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในปัจจุบันนี้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาหลายด้าน เช่น การที่ผู้สอนขาดความรู้ความสามารถในกลวิธีการสอนและขาดความกระตือรือร้นในการสอน ส่วนผู้เรียนมักมีปัญหาในการอ่าน กล่าวคือ ผู้เรียนขาดความเข้าใจเรื่องที่อ่าน หรือจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้" และ อรุณศิริ คงธรรม (2529 : 2) กล่าวสนับสนุนว่า "จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอ่านที่ผ่านมา มักพบว่าความเข้าใจในการอ่านจะสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านสูง ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านต่ำ ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ" ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ และถ้าสามารถพัฒนาและปรับปรุงความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ ก็จะช่วยทำให้ระดับคุณภาพของนักเรียนทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นได้ จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาค้นคว้าหาวิธีการที่จะช่วยพัฒนาระดับความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้นด้วย

จากที่กล่าวมาแล้ว ทำให้มองเห็นความสำคัญของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งบทบาทหน้าที่หลักสำคัญก็คงจะเป็นตัวครู ที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง นั่นคือผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สตูดท์ (Stoodt, 1981 : 20) ที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของผู้เรียนจะได้รับอิทธิพลจากบทบาทของครูด้วย นอกเหนือจากปัจจัยอื่นซึ่งได้แก่ ภาษาที่ใช้ในเรื่องที่อ่าน พัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางอารมณ์ พื้นฐานทางครอบครัว ประสบการณ์ รวมทั้งสุขภาพร่างกายของผู้เรียนด้วย และจากการรวบรวมงานวิจัยของ ดาวน์นิง และ ลีอง (Downning and Leong, 1982 : 265 -298) ซึ่งให้ข้อสรุปว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน ได้แก่ วัฒนธรรมของสังคมที่อาศัยอยู่ บทบาทของเพศหญิงและชายในสังคม ภาษาที่ใช้ที่บ้านและโรงเรียน ระดับชั้นทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ปกครอง สภาพของครอบครัว ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เช่น อาคารสถานที่ ขนาดและที่ตั้งของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอน และนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น ระดับอายุของนักเรียนที่จะเริ่มสอนอ่าน จำนวนชั่วโมงที่เรียนการอ่าน และเวลาที่ครูจะให้คำแนะนำและปรึกษากับนักเรียน คุณลักษณะของครู เช่น ความรู้ของครู บุคลิกภาพของครู รวมทั้งอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนของนักเรียน

จากข้อเสนอแนะเหล่านี้ สามารถสรุปได้ว่า ครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านของครู จึงทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นที่จะศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษของครู ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนการอ่านของครู ย่อมส่งผลโดยตรงต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ถ้าครูเห็นความสำคัญของการอ่านและเข้าใจถึงธรรมชาติของการอ่านและกระบวนการอ่าน รวมทั้งการใช้วิธีสอนที่เหมาะสม ก็จะทำให้นักเรียนมีความรู้และความสามารถในการอ่านสูงยิ่งขึ้น เนื่องจากว่านักเรียนจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน ซึ่งมีครูรับหน้าที่ในการสอนอย่างเป็นทางการ จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า

เกี่ยวกับวิธีสอน ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนการอ่านให้กับนักเรียนได้ ซึ่งพบว่า วิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal Teaching) เป็นวิธีสอนการอ่านที่น่าสนใจและสำคัญวิธีหนึ่ง เพราะสามารถจะพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสร้างขึ้นโดย พาลินซ์ซาร์ และ บราวน์ (Palincsar and Brown, 1985 quoted in Reutzel and Cooter, 1992 : 213) เพื่อที่จะปรับปรุงพัฒนาความเข้าใจในการอ่านและการควบคุมความเข้าใจ (Comprehensive Monitoring) ของนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน ผลที่ได้จากการศึกษาของพาลินซ์ซาร์ และ บราวน์ (Palincsar and Brown) พบว่า การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทนี้เป็นการสอนกลวิธีการอ่านที่มีประโยชน์สำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านความเข้าใจ และเป็นการสอนการควบคุมความเข้าใจให้กับนักเรียน และมีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน โดยการแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูกับนักเรียน ในการเป็นผู้นำการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ โฮลด์อเวย์ (Holdaway, 1979 quoted in Karen and Bob, 1994 : 117) ที่ว่า วิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal Teaching) ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านความเข้าใจการอ่านโดยเฉพาะ และ เฮย์ส (Hayes, 1991 : 117) กล่าวถึงวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal Teaching) ว่า เป็นวิธีสอนที่มีการจัดสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมและสนับสนุนการอ่านของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้ถึงความสำคัญ และวิธีการใช้กลวิธีการอ่าน 4 อย่าง ได้แก่ การพยากรณ์ (Predicting) การตั้งคำถาม (Questioning) การสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน (Clarifying) และการสรุปความ (Summarizing) ซึ่งกลวิธีทั้ง 4 นี้จะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการอ่าน หรือเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน และมีการควบคุมความเข้าใจ (Comprehension Monitoring) จึงกล่าวได้ว่า การสอนการอ่านควรมุ่งหวังที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ไม่ควรมุ่งเน้นเพียงไวยากรณ์หรือคำศัพท์ในเนื้อเรื่อง กล่าวคือ การสอนอ่านที่ดีควรสอนกลวิธีการอ่านให้กับนักเรียน เพื่อนักเรียนจะสามารถนำกลวิธีเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ด้วยตัวนักเรียนเอง โดยปราศจากการควบคุมดูแลหรือการพึ่งพาผู้อื่น นั่นคือนักเรียนสามารถควบคุมความเข้าใจของตนเองได้ โดยการใช้กลวิธีการอ่านทั้งสี่อย่างในขณะที่อ่านเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลทำให้ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนสูงขึ้นได้อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การสอนการอ่านแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal Teaching) เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน เนื่องจากว่าวิธีสอนนี้จะให้ความสำคัญ

ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อเป็นผู้นำการอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน ผ่านการใช้กลวิธีการอ่าน 4 อย่าง ได้แก่ การพยากรณ์ (Predicting) การตั้งคำถาม (Questioning) การสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน (Clarifying) และการสรุปความ (Summarizing) ซึ่งจะส่งผลทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน และมีการควบคุมความเข้าใจของตนเองในขณะที่อ่าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการนำวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการสอนการอ่านภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำ

จากความสำคัญของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และผลการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นในการนำวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal Teaching) มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมแบบไทย ซึ่งมีความแตกต่างจากประเทศที่มีการคิดค้นและนำวิธีสอนนี้ไปใช้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างด้านคุณลักษณะของนักเรียน สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทนี้ได้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อปรับปรุงพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า การสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทมีผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชุมพร ที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชุมพร ที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำ

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชุมพร ที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำ กลุ่มที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทและวิธีสอนแบบปกติ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชุมพร ที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำ กลุ่มที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทกับวิธีสอนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชุมพร ที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำ กลุ่มที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทและวิธีสอนแบบปกติ จะมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชุมพร ที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำ กลุ่มที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท จะมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนแบบปกติ

ความสำคัญและประโยชน์

1. ด้านความรู้

- 1.1 ทำให้ทราบว่าวิธีสอนการอ่านแบบแลกเปลี่ยนบทบาท มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือไม่
- 1.2 ทำให้ทราบว่าวิธีสอนการอ่านแบบแลกเปลี่ยนบทบาทและวิธีสอนแบบปกติ วิธีใดมีผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ดีกว่ากัน

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เพื่อช่วยครู อาจารย์ ผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนการอ่านเพื่อเข้าใจความหมายภาษาอังกฤษ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น

2.2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาอื่น ๆ ของนักเรียน

2.3 เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและเกิดความรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินกับการอ่าน

2.4 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย สำหรับผู้สนใจวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำในจังหวัดชุมพร
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 60 คน
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมทั้งหมด 20 คาบ
4. เนื้อเรื่องที่ใช้ในการทดลอง เป็นเรื่องที่ผู้วิจัยเลือกจากหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่นักเรียนสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน (Authentic Text) ได้แก่ นิทาน เรื่องเล่าข่าว บทสัมภาษณ์ โดยพิจารณาให้มีลักษณะเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และเพื่อการใช้กลยุทธ์การอ่านทั้งสิ้น และความซับซ้อนของเนื้อเรื่องเหมาะสมกับระดับความสามารถโดยทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 5.1 ตัวแปรอิสระ คือวิธีการสอนการอ่าน แปรค่าเป็น 2 ระดับ
 - 5.1.1 วิธีสอนการอ่านแบบแลกเปลี่ยนบทบาท
 - 5.1.2 วิธีสอนการอ่านแบบปกติ

5.2 ตัวแปรตาม คือความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งได้มาจากคะแนนการตอบแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กลวิธีการอ่านทั้งสี่อย่าง หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการที่ผู้อ่านนำมาใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วย การตั้งคำถาม (Questioning) การพยากรณ์ (Predicting) การสรุปความ (Summarizing) และการสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน (Clarifying)

1.1 การตั้งคำถาม (Questioning) หมายถึง การถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

1.2 การพยากรณ์ (Predicting) หมายถึง การคาดคะเนถึงเนื้อเรื่องที่จะเกิดขึ้นต่อไป

1.3 การสรุปความ (Summarizing) หมายถึง การถ่ายทอดเนื้อหาสำคัญของเรื่องที่อ่านมาเป็นคำพูดของตนเอง

1.4 การสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน (Clarifying) หมายถึง การแก้ไขเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ในส่วนที่เป็นปัญหาต่อความเข้าใจสิ่งที่อ่าน เช่น คำศัพท์ยาก จำนวนต่าง ๆ โดยการอ่านซ้ำ การขอความช่วยเหลือจากครูและเพื่อน การเปิดพจนานุกรม

2. วิธีสอนการอ่านแบบแลกเปลี่ยนบทบาท หมายถึง การสอนการอ่านเพื่อเข้าใจความหมายภาษาอังกฤษ ที่จัดนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยครูจะแสดงแบบอย่างและมีกาใช้กลวิธีการอ่านสี่อย่าง ได้แก่ การตั้งคำถาม (Questioning) การสรุปความ (Summarizing) การพยากรณ์ (Predicting) และการสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน (Clarifying) ให้กับนักเรียนโดยตรง เพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจการอ่านของนักเรียน และหลังจากนั้นนักเรียนจะต้องหมุนเวียนกันเพื่อรับบทบาทครู ในการเป็นผู้นำการสนทนาและการอภิปรายถึงเนื้อเรื่องที่อ่านผ่านการใช้กลวิธีทั้งสี่อย่าง โดยอาศัยการเลียนแบบจากครู นอกจากนี้ยังมีการให้ข้อมูลย้อนกลับและคำชมเชยต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียน

3. วิธีสอนการอ่านแบบปกติ หมายถึง การสอนการอ่านเพื่อเข้าใจความหมายภาษาอังกฤษ ที่จัดให้นักเรียนเรียนแบบชั้นเรียนใหญ่ โดยครูอ่านออกเสียงบทอ่านให้นักเรียนฟังก่อน 1 ครั้ง แล้วจึงให้นักเรียนฝึกอ่านเป็นรายบุคคล ครูเป็นผู้อธิบายความหมายของเรื่องที่อ่าน และตั้ง

คำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง แล้วสุ่มเรียกให้นักเรียนตอบ อีกทั้งยังมีการให้ข้อมูลย้อนกลับและให้คำชมเชยต่อการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

4. ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

4.1 ความเข้าใจระดับข้อเท็จจริง (Factual Level) หมายถึงความเข้าใจข้อมูลที่กล่าวไว้ตรง ๆ ในเนื้อเรื่องที่อ่าน ประกอบด้วย การรู้ความหมายของคำ การหาใจความสำคัญ การหารายละเอียด การเรียงลำดับเหตุการณ์ การบอกสถานที่ และการปฏิบัติตามคำแนะนำ

4.2 ความเข้าใจระดับตีความ (Interpretative Level) หมายถึงความเข้าใจข้อมูลที่ไม่ได้กล่าวไว้โดยตรงในเนื้อเรื่องที่อ่าน แต่จะใช้ความสามารถในการสรุปอ้างอิงและลงความเห็น ซึ่งประกอบด้วย การสรุปความ การทำนายผลที่จะตามมา การประยุกต์ใช้ การเปรียบเทียบข้อมูล และการแสดงความคิดเห็น

4.3 ความเข้าใจระดับวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Level) หมายถึงความสามารถในการเปรียบเทียบคุณค่า ความถูกต้อง และความสัมพันธ์ของสิ่งที่อ่าน ด้วยเกณฑ์เฉพาะที่กำหนดขึ้นโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

5. แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยจะวัดความเข้าใจ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับข้อเท็จจริง (Factual Level) ระดับตีความ (Interpretative Level) และระดับวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Level)

6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชุมพร ที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำ

7. นักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำ หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน (Pretest) ต่ำกว่าร้อยละ 50 ตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียนของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร